

Gazeta'ea este de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ia, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tiera esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sun6toria.

Anulu XXXIV.

Se pronumera la postele o. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 27.

Braslovu 19/7 Aprile

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Dela conferintia din Alb'a Iulia.

Alb'a Iulia 16/4 Aprile. Domnulu meu! Nu amu potutu afla, deca ai avutu s6u nu, vreunu corespondente speciale, care se fia luatu asupra-si a te informa inadinsu despre lucrurile conferintiei convocate de catra Esc. Sa dn. Lad. Bas. Popp aici pe ruinele anticului Apulum, preste care se intindu alte ruine ale anticeii metropolie, ale monastierilor ei si ale urbei locuite oden6ra de „valachii“ lui Ioane Corvinu, salvatoriulu Transilvaniei, alu Ungariei si alu christianismului din Europ'a apus6na de jugulu Semilunei. Eu unulu nu -ti potu promite una descriere a acestei conferintie asia precum merita aceea in totu respectulu. Importanti'a ei vitale, gravitatea barbatiloru adunati in aceea, discutiunile seri6se, moderate si totusi afundu taet6rie, conducerea intiel6pta, precum se potea astepta numai dela unu barbatu de talentele presiedintelui acelei adunari, adornatu cu eminentile calitati ale unui omu de statu, insufletitu de sanctitatea cauzei si petrundu de marimea problemei ce st6 de inainte spre deslegare, t6te acestea impregiurari impunu publicistului obligatiunea de a-si reculege poterile, a-si ageri memori'a si judecat'a, pentru c6 se fia in stare de a da una ic6na genuina despre totu ce s'a intemplatu in cele trei dile la Alb'a Iulia. Eu nu me simtiu in acea positiune, prin urmare voiu face numai ce voiu pot6.

De Marti spre Mercuri n6ptea si apoi t6ta diu'a se vedea venindu trasuri numer6se pe t6te drumurile cate ducu la Alb'a Iulia, aducundu atatu pe barbatii doritori a lua parte activa la conferintia, catu si pe alte pers6ne impinse de curiositate, c6 se afle „planurile romanilor“. Preste di se latisera unele faime insuflat6rie de grigia si neplacere, la care s'a datu ocaziune nu numai prin articlii din urma esiti in „Federatiune“, ci si mai vertosu prin scierea positiva venita dela Lugosiu, ca preas. sa de curendu numitulu episcopu Ioane Olteanu a emisu cerculariu de dato 4 Aprile a. c., prin care conferintia din Alb'a Iulia se declara de nelegale si pericul6sa, apoi se d6 filoru sufletesci consiliulu, c6 se fuga de acea adunare. Preas. sa in prim'a furia fusese determinatu a interdice strinsu filoru sei sufletesci si anume membriloru clerului mergerea la Alb'a Iulia; se pare inse, ca pana in urmat6ria di si-a trasu s6m'a, ca totu ar' fi d6ra mai pucinu periclu pentru sufletele subordinatiloru sei, deca ei ar' cut6za se m6rga la Alb'a Iulia, decatu la Alb'a greca (Belgradu), s6u la Carolovitiu. Pre langa acestea unii 6meni, cari sufere de splina si de ficati, de multu sange negru si ingrosiatu, plini de prepusuri (suspiciones) si torturati de unu pesimismu propriu la multi daco-romani, voia se scia de siguru, ca ne ar' astepta conflictele cele mai seri6se, care ar' amerintia se se nasca intre cleru si mireni in urmarea intrigeloru semenate de susu p'intre noi.

In midiuloculu acestoru agitaciuni sufletesci inca inainte de ami6di vine scierea de bunu auguriu, ca dela metropolia se astepta doi dni canonici c6 plenipotenti, cum si cativa dd. profesori. Mai tardiu venira si dela Lugosiu siepte deputati plenipotenti, 6ra in fruntea loru unu dn. canonicu.

Totu publiculu astept6 numai inca trenulu dela Aradu. La curtea calei ferate esise una deputatiune condusa de unu vicariu arhiepiscopescu spre a intempina si saluta pe Esc. Sa dn. L. B. Popp presiedintele senatului dela inalt'a curte si a lu petrece pana la localulu destinatu spre a se tien6 inca in acea di una conferintia privata preparativa.

Acea conferintia se si conchiam6 pe la 5 6re din membrii cati apucasera a sosi la faci'a locului pana pe la 5 6re d. am.

Esc. Sa dn. L. B. Popp o deschisa prin unu cuventu in adeveru petrundietoriu si la minte, si la anima, prin care demustr6 la lumin'a dilei absolut'a necesitate, care se simtia de catra toti romanii greco-catolici pentru un'a consultatiune de natur'a acesteia. Respunsulu ce se dede la acelu discursu, a fostu unanim'a salutare cu vivate repetite. Scopulu acelei conferintie preliminarie a fostu: a se da ocaziune la impartasirea ideiloru, la stabilirea unei programe pentru conferintia din urmat6riile dile, alegerea unei comisiuni si a unui referente pentru prepararea unoru acte, care voru fi a se lua in discutiune, in fine conscrierea tuturor membriloru cu insemnarea starei sociale a fiacaruia si cu plenipotentiele loru, incatu le voru fi avendu unii s6u altii.

Dupa ac6sta conferintia preliminarie spiritele incepura a se imbarbata, totusi mai remase inca multu pesimismu.

In urmat6ria di pe la 9 1/2 6re membrii conferintiei si unu publicu numerosu din t6te clasele, natiunile si confesiunile implusera beseric'a numita „in Lipoveni“. Esc. Sa dn. Popp salutandu pe membrii adunati, ii provoca c6 se binevoi6sca a se constitui. In acelu momentu se audira voci: Presiedinte avemu! Nu alegemu! Se trai6sca Esc. Sa dn. L. B. Popp presiedintele conferintiei! f6 aclamatiunea unanim'a. Asia dn. presiedinte ocupandu locul cuvenitu, se adres6 catra adunare cu una cuventare, alu carei cuprinsu in lips'a unui stenografu este apr6pe preste potentia a se reproduce. Caldurosulu respunsu, care i se dede prin unulu din membrii eclesiastici, ar' merita totu asemenea c6 se fia pastratu.

De secretari se alesera unu preotu si unu seculariu in pers6nele ddloru I. M. Moldovanu profesoriu gimnasiale din Blasiu si Iosifu Popu asesoriu la tribunalulu in Clusiu.

Intre acestea telegrame de adhesion prealabile la conclusele conferintiei venea mereu. Atatu acelea, catu si plenipotentiele cate se acumulasera pe m6s'a conferintiei, se citira in audiulu tuturoru. Mi se pare ca au fostu cu totulu preste d6uedeci. Ten6rea mai multora din telegrame c6 si din plenipotentie 6ra f6rte categorica. Asia de ecs. telegramulu dela Sigetu din Marmatia subscrisu de rever. sa dn. vicariu episcopescu M. Pavelu si de alti barbati fruntasi tien6 intre altele: „Nu recun6scemu si nu primimu nici una ingerentia. Voimu autonomia propria, basata pe dreptulu nostru besericescu“. Dela Oradea si din districtulu Beisuiu conferintiele particulare tienute pe acolo declara, ca consimtu si adopta credeulu desvoltatu in Nr. 22 alu „Gazetei“, cum si ca nici forti'a bruta nu'i va abate dela acela.

Episcopi'a dela Armenopole (Gherl'a) este veduvita; inse capitululu episcopescu de acolo tienendu siedintia, scrise de dato 3 Aprile a. c.

Nr. 70, ca impregiurari sale nu lu 6rta a participa astadata la conferintia, dechiara inse, ca primesce si subserie t6te conclusele conferintiei, cate voru esi cu majoritate.

Protopopiatele, respective sin6dele acolorasi-simireni fruntasi, anume dela Bii'a, D. St. Martinu, Ariesiu, Sibiu, Clusiu, Blasiu, Naseudu, Morlac'a Tergulu-Muresiului, Bagau, Betleanu, Losardu etc. etc., dechiara adhesionu loru totu in sensulu celor aratate mai susu. Ddloru plenipotenti dela Lugosiu, anume canonicu Mich. Nagi, cavaleru Jova Popoviciu, Dr. juris Ioane Maioru, c. r. capitanu in pens. Iacobi Cosgaria, Zenoviu Bordanu, Petru Catusca et Petru Zivi li se mai transmisera plenipotentie inca si dela Aradu, Fagetu, Resiti'a, Scaisuiu etc.

Lectur'a acoloru telegrame, plenipotentie, concluse de ale conferintieloru particulare tienute in diverse parti ale tieriloru locuite de romani greco-catolici, a luatu timpu mai multu, ele inse au si largitu bazele discutiuniloru, au largitu orizonulu situatiunei, au facutu c6 se cun6scemu nu numai opiniunile celor adunati, ci si ale altoru barbati numerosi, cari n'au potutu veni la conferintia generale.

Dupa acestea rev. sa dn. vicariu Ioane Antonelli dela Fagarasiu salut6 pe Esc. Sa dn. presiedinte in numele acoloru adunati.

Acum era timpul pentru c6 se se inc6pa discutiunea merit6ria in sensulu epistolei convoc6rie publicate in Nr. 22 alu Gazetei. Intrebarea se potea pune, s'a si pusu netu si simplu asia: Cum se scape beseric'a greco-catolica roman6sca constat6ria din 1 milionu si mai bine de suflete romani, de unu nouu jugu, de care este amerintia prin conclusele congresului romano-catolicu regnicolaru ungurescu? Spre mirarea n6stra, unu singuru membru nu se afl6, care se nu fia voitu a recun6sca acestu periclu intru t6ta gravitatea sa. Asia d6ra scopulu st6 limpede inaintea ochiloru fiacarui membru. Aici unanimitatea 6ra mai pre susu de orice indointia. Cu atatu inse 6ra mai mare grigia despre midiul6cele duc6rie la scopu. De unde se asteptamu ajutoriulu? De unde se lu ceremu? Ori in care parte 'ti intorceai ochii sufletesci, dai preste neincredere, prepusu (suspicio) ingrigiare (anxietas). Atunci Dr. I. Maioru propune formarea unei comisiuni, care se fia insarcinata cu elaborarea unui proiectu. Inse ce feliu de proiectu, nu se spune limpede. Cu t6te acestea propunerea se da in desbaterea adunarei. Discutiunea devine animata, prin participarea mai multoru membri la ea, intre cari Ioane Axente Severu, capitanulu distr. Alecsandru Bohatielu, vicariulu Antonelli, Alecsandru Romanu, profes. I. Moldovanu, protop. Gavru Popu dela Clusiu, G. Baritiu, canoniculu Nagi, Dr. Ioane Ratiu avocatulu, avocatulu Brandusianu dela Blasiu, I. Campeanu et I. Simionasiu asesori s. a. In fine se decide: Comisiunea de cinci propusa in siedintia privata de eri se inmultiesce cu alti 12 membri. Acea comisiune va cauta si propune calea, pe care conferintia se-si descopere vointia si dorintia sa, si o va impartasi in siedintia publica, care se va continua in aceea di s6ra.

Comisiunea de 17 se adun6 pe la 3 6re si abia pe la 6 6re esi la unu resultatu unanimu. Cea mai mare greutate a fostu si aici a face se mai despara pesimismulu, neincrederea si se se mai

